

АЛГОРИТМІЗАЦІЯ.
СХЕМИ
АЛГОРИТМІВ.
СТРУКТУРИ ДАНИХ

Алгоритм - це довільна, коректна обчислювальна процедура, на вхід якої подається деяка величина або набір величин, а результатом виконання якої є вихідна величина або набір значень

ПОНЯТТЯ АЛГОРИТМІВ

- ⦿ Алгоритм – це кінцева система команд, адресованих виконавцю, які чітко і однозначно задають процес вирішення завдання у всіх деталях
- ⦿ Алгоритм – деякий скінченний впорядкований набір дій, послідовне виконання яких через скінченну кількість кроків приводить до розв'язку задачі.

ПОНЯТТЯ АЛГОРИТМІВ

- Алгоритм - набір систематизованих правил виконання обчислювального процесу, що обов'язково приводить до розв'язання певного класу задач після скінченного числа операцій

Властивості алгоритмів

дискретність

визначеність

виконуваність

результативність

масовість

формальність

ВЛАСТИВОСТІ АЛГОРИТМІВ.

ДИСКРЕТНІСТЬ

- Дискретність – розчленованість процесу, що визначається алгоритмом, на окремі елементарні операції, можливість виконання яких не викликає сумнівів.
- Процес, який визначається алгоритмом, повинен мати дискретний характер, тобто являти собою послідовність окремих кроків.
- Кожна наступна команда починає виконуватися після завершення виконання поточної команди
- Кожний алгоритм має справу з дискретними даними: вхідними, проміжними, вихідними (конечні визначені дані)
- Алгоритм виконується по кроках та при цьому на кожному кроці виконується тільки одна операція

Знайти середнє арифметичне чисел
[3, 5, 7, 9, 11].

ВЛАСТИВОСТІ АЛГОРИТМІВ. ВИЗНАЧЕНІСТЬ

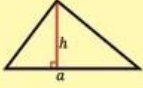
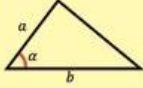
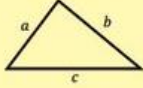
- Визначеність (детермінованість) (determinacy) – набір вказівок має бути точний, не залежати від виконавця.
- забезпечує однозначність результату процесу, що описується ним при заданих початкових даних.
- Кожен крок повинен бути чітко та недвозначно визначений і не допускати довільного трактування виконавцем

(рецепт - сіль за смаком)

ВЛАСТИВОСТІ АЛГОРИМІВ. МАСОВІСТЬ

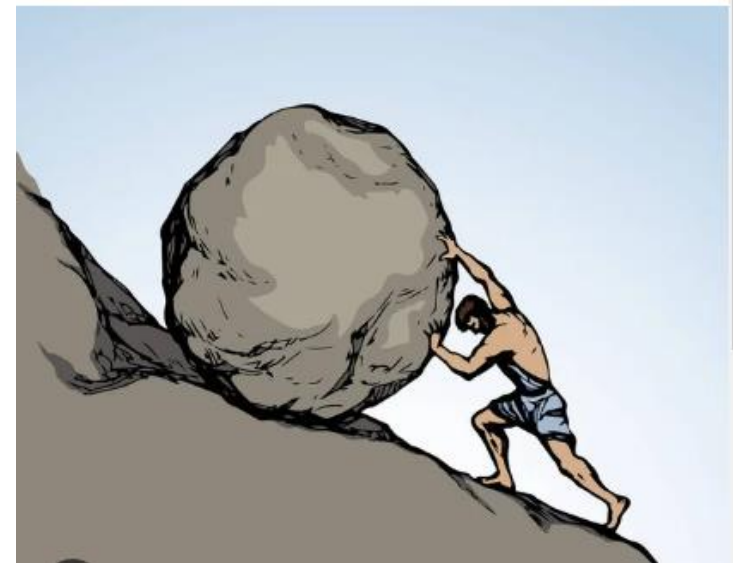
- Масовість — застосовність алгоритму до будь-яких даних задач певного класу.
- забезпечує розв'язання будь-якої задачі з класу однотипних задач при будь-яких початкових даних
- Наприклад, алгоритм обчислення площі трикутника застосовується до будь-яких трикутників.

$S = \frac{1}{2}ah$	$S = \frac{1}{2}ab \sin \alpha$	Формула Герона $S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)},$ где $p = \frac{a+b+c}{2}$

ВЛАСТИВОСТІ АЛГОРИТМІВ. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

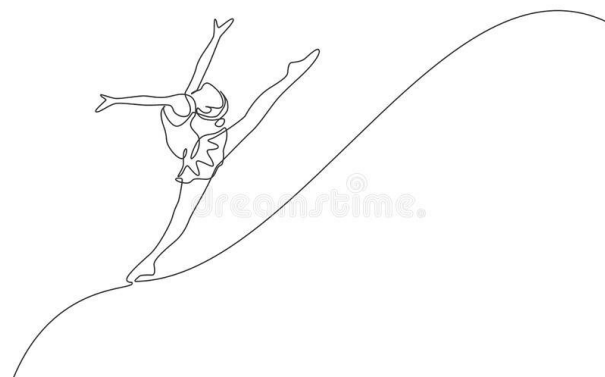
- Результативність — кінцівка процесу перетворення вхідної інформації у вихідну.
- Результативність вказує на те, що застосування алгоритму до будь-якого допустимого набору вхідних даних за кінцеве число кроків забезпечує отримання певного результату.
- Під час виконання алгоритму деякі його кроки можуть повторюватися багато разів, однак виконання алгоритму закінчиться за кінцеве число кроків.

ВИКОНУВАНІСТЬ

- Алгоритм містить команди, що можуть бути виконані виконавцем, він здатен їх виконати, вони входять до системи команд виконавця
- В алгоритмі не повинно бути невиконуваних операцій (наприклад, «поділ на нуль»)
- Чи можна записати алгоритм азбукою Морзе чи ієрогліфами?

A ●-	J ●---	S ●●●
B -●●●	K -●-	T -
C -●-●	L ●-●●	U ●●-
D -●●	M --	V ●●●-
E ●	N -●	W ●--
F ●●-●	O ----	X -●●-
G --●	P ●-●●	Y -●--
H ●●●●	Q --●-	Z ---●●
I ●●	R ●-●	

ФОРМАЛЬНІСТЬ

- Один і той самий алгоритм може виконати будь-хто з однаковим результатом при однакових початкових даних

КЛАСИ АЛГОРИТМІВ

Обчислювальні алгоритми

- Алгоритми, які реалізують скінченну сукупність обчислювальних дій над простими видами даних

Інформаційні алгоритми

- Характерні для процедур із великими обсягами даних, що передбачають пошук, заміну, сортування

Управляючі алгоритми

- Являють собою набір вказівок, які залежать від даних, що надходять до них від зовнішніх процесів, якими вони керують.

ПРИКЛАД УПРАВЛЯЮЧОГО АЛГОРИМА

управляючий алгоритм для керування роботом у завданні збирання предметів з конвеєра:

1. Отримання вхідних даних: положення та типи предметів, які проходять перед роботом на конвеєрі.
2. Аналіз ситуації: які предмети потрібно зібрати та в якому порядку
3. Вибір дії: де робот має рухатися і які дії виконувати, щоб зібрати предмети.

ПРИКЛАД УПРАВЛЯЮЧОГО АЛГОРИМА

4. Керування маніпулятором: відповідні команди до робота для виконання обраної дії.
5. Перевірка результатів та корекція стратегії, якщо потрібно.

СПОСОБИ ОПИСУ АЛГОРИТМІВ

- Словесний - письмовий чи усний
- Графічний (блок-схемами, кресленнями, рисунками)
- Кодований - у зашифрованому виді, зрозумілому для виконавця.
- програмний

Таблиця розрахунку заробітної плати:

№	Прізвище	Місячна ставка	Робочих днів в місяці	Денний заробіток	Відпрацьовані дні	Заробітна платня за місяць	Сума податку (23%)	До видачі
1	2	3	4	5	6	7	8	9
(1)	(2)	(3)	(4)	(3):(4)	(6)	(7)*(6)	(7)*0,23	(7-8)
1	Асєєв Б.	420	24	17,5	24	420	96,6	323,4
2	Волін О.	420	24	17,5	20	350	80,5	269,5
3	Котик І.	360	24	15,0	23	345	79,35	265,65

ПРОСТІ ЧИСЛА

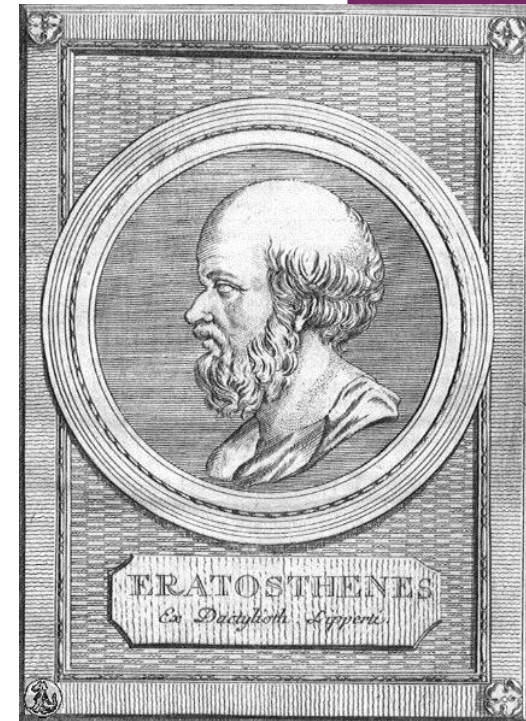
- Просте число ділиться націло лише на 1 та на себе

0									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

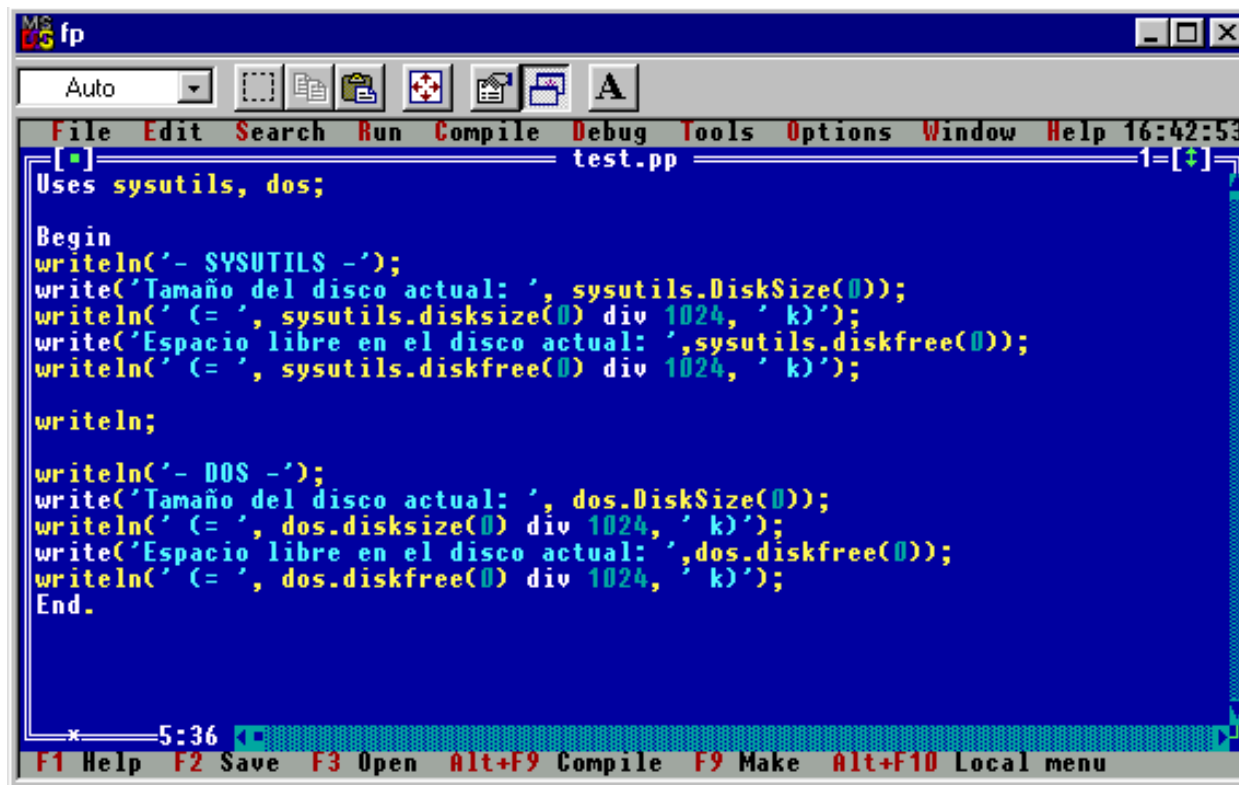
ПРИКЛАД СЛОВЕСНОГО ОПИСУ.

АЛГОРИТМ ЕРАТОСФЕНА ЗНАХОДЖЕННЯ ПРОСТИХ ЧИСЕЛ

1. Виписати всі натуральні числа від 1 до N . Викреслити 1.
2. Підкреслити найменше з невідмічених чисел.
3. Викреслити всі числа, кратні підкресленому на попередньому у кроці.
4. Якщо в списку є ще не відмічені числа, то перейти до кроку 2.
5. Всі підкреслені числа - прості.

ПРИКЛАД ПРОГРАМНОГО ОПИСУ


```
MS fp
Auto
File Edit Search Run Compile Debug Tools Options Window Help 16:42:53
test.pp
Uses sysutils, dos;

Begin
writeln('- SYSUTILS -');
write('Tamaño del disco actual: ', sysutils.DiskSize(0));
writeln(' (= ', sysutils.disksize(0) div 1024, ' k)');
write('Espacio libre en el disco actual: ', sysutils.diskfree(0));
writeln(' (= ', sysutils.diskfree(0) div 1024, ' k)');

writeln;

writeln('- DOS -');
write('Tamaño del disco actual: ', dos.DiskSize(0));
writeln(' (= ', dos.disksize(0) div 1024, ' k)');
write('Espacio libre en el disco actual: ', dos.diskfree(0));
writeln(' (= ', dos.diskfree(0) div 1024, ' k)');
End.
5:36
F1 Help F2 Save F3 Open Alt+F9 Compile F9 Make Alt+F10 Local menu
```

ЩО ОЗНАЧАЄ ПОБУДУВАТИ АЛГОРИТМ?

1

- Здійснити аналіз запропонованого завдання, предметної області чи інформаційної моделі, визначити проблему тощо

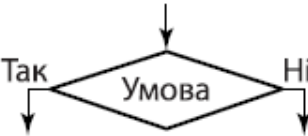
2

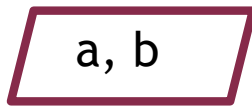
- Продумати план майбутньої діяльності щодо розв'язування завдання, вирішення проблеми чи досягнення поставленої мети

3

- Зафіксувати його за допомогою деякої системи позначень, так званою формальною мовою

ОСНОВНІ БЛОКИ АЛГОРИТМІВ

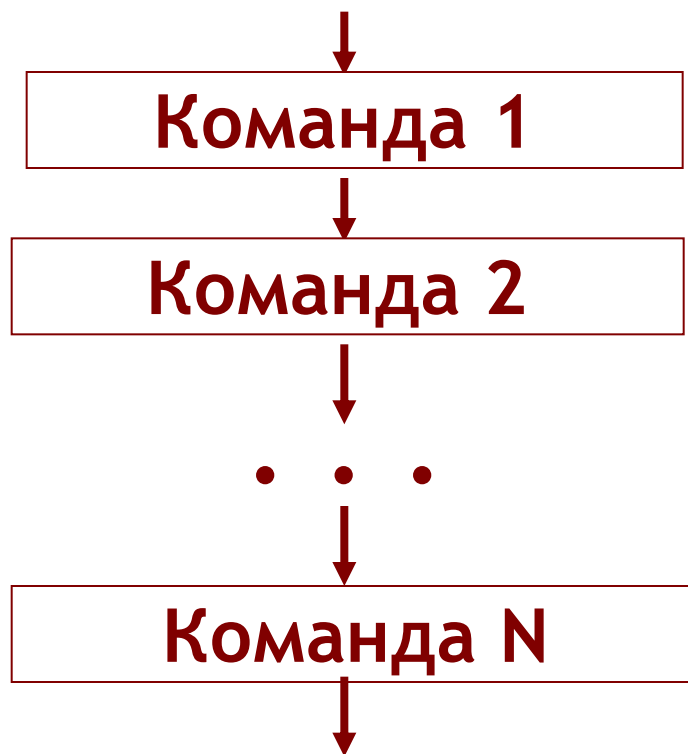
Назва	Позначення	Призначення
Початок алгоритму		<i>Точка входу</i> в алгоритм. Вказує на інструкцію, що має виконуватися першою
Кінець алгоритму		<i>Точка виходу</i> з алгоритму — блок, що завершує його виконання
Лінійний блок		Будь-яка інструкція, що не потребує перевірки умов та введення/виведення даних
Розгалуження		Інструкція, що визначає хід виконання алгоритму залежно від істинності деякої умови

Введення, виведення даних

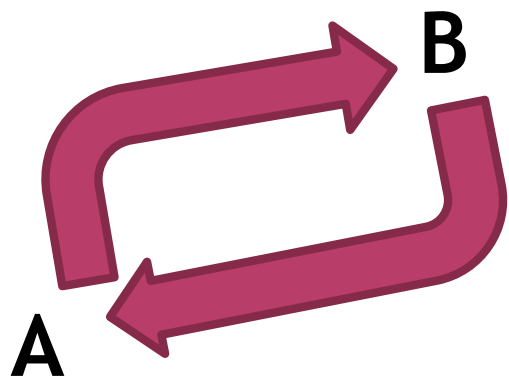
БАЗОВІ СТРУКТУРИ АЛГОРИТМІВ

1. Лінійні (прості)

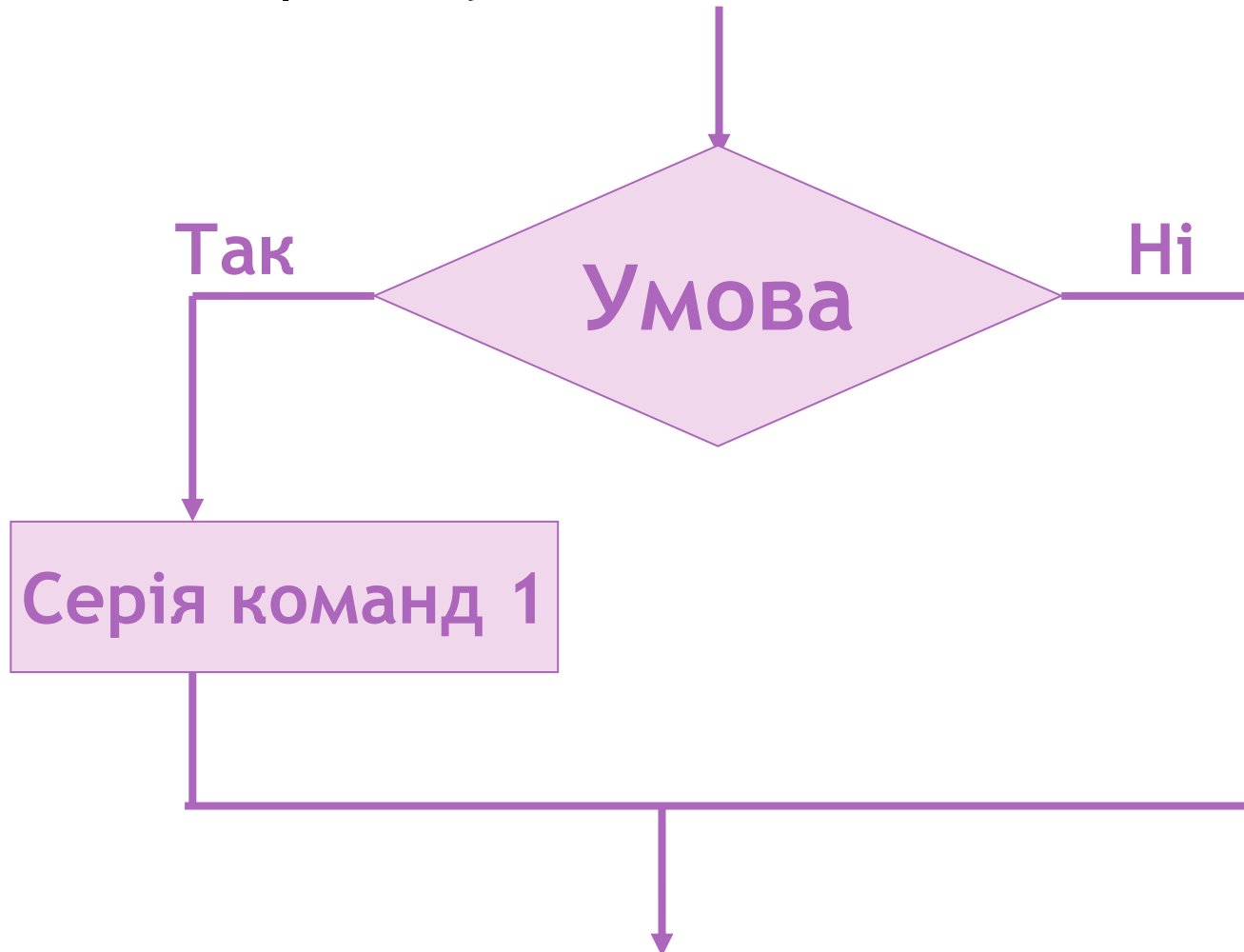
ПРИКЛАД

- Якою буде схема алгоритму, що міняє значення комірок A та B місцями, щоб тепер A зберігало старе значення B, а B - старе значення A?

БАЗОВІ СТРУКТУРИ АЛГОРИТМІВ

2 а. Неповне розгалуження

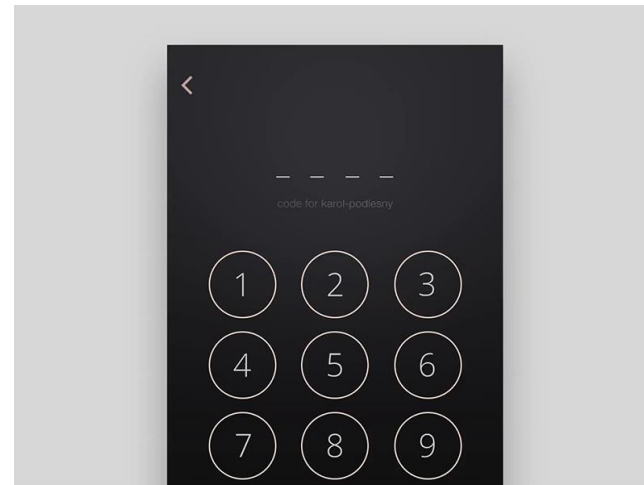

ПРИКЛАД. ПЕРЕВІРКА ПРАВОПИСУ В ТЕКСТОВОМУ РЕДАКТОРІ

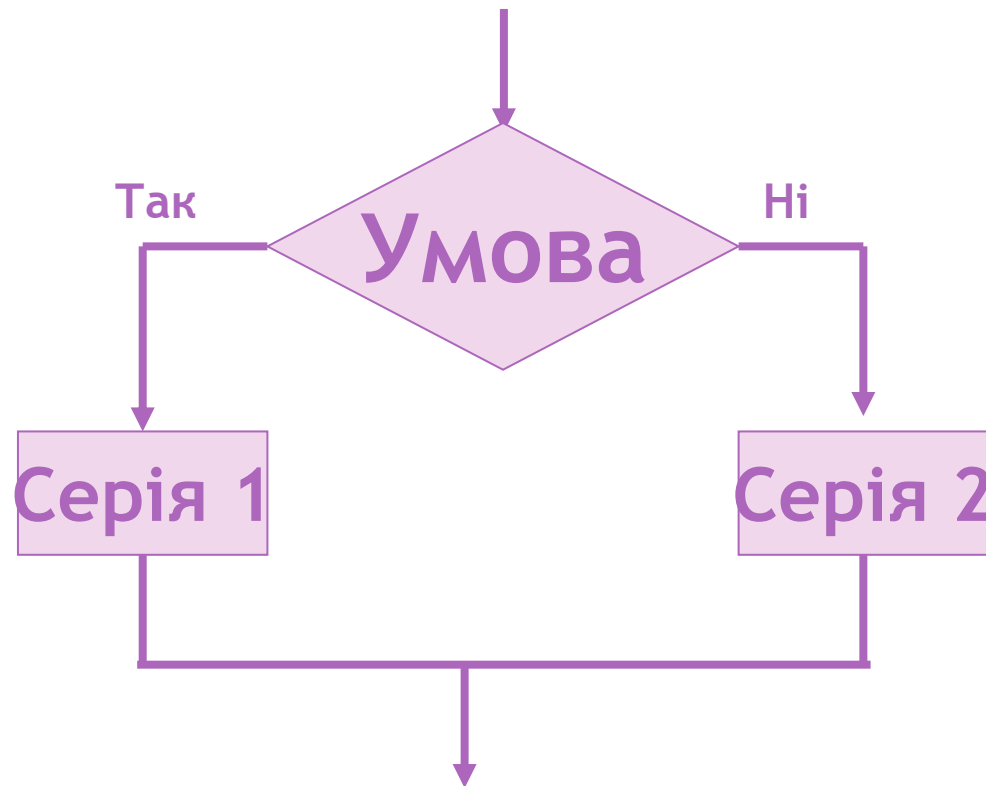
ПРИКЛАД АЛГОРИТМУ З РОЗГАЛУЖЕННЯМ

- Як виглядає схема алгоритму перевірки пін-коду до банківської картки?
- Як вона зміниться, якщо пін можна вводити до 3 разів, а потім картка блокується?

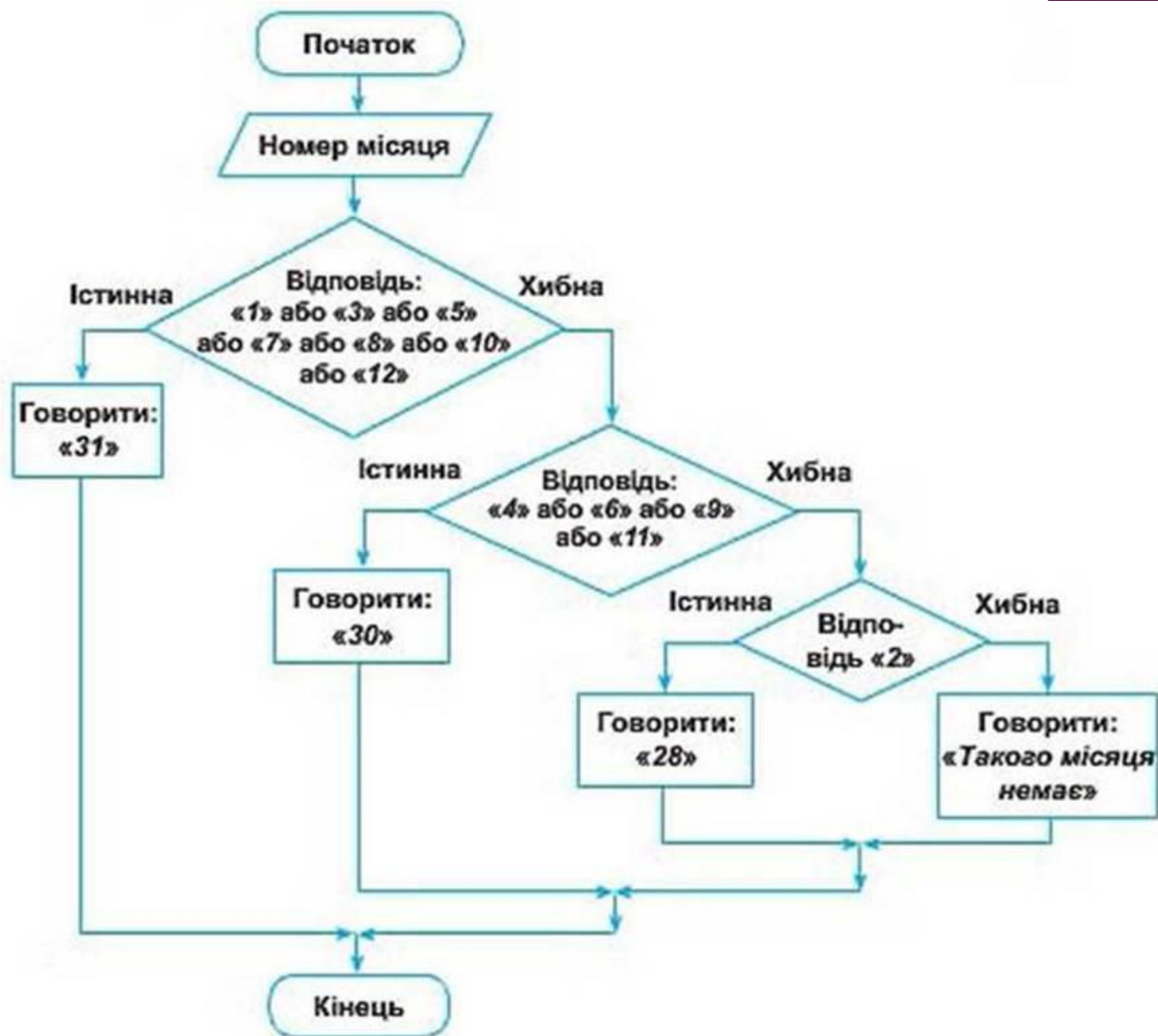
БАЗОВІ СТРУКТУРИ АЛГОРИТМІВ

2 б. Повне розгалуження

ПРИКЛАД

Алгоритм
Визначення
днів у місяці,
по номеру
місяця

Які результати
цього
алгоритму,
якщо введено 2?
Чи завжди він
вірно
працюватиме?

ЦИКЛИ

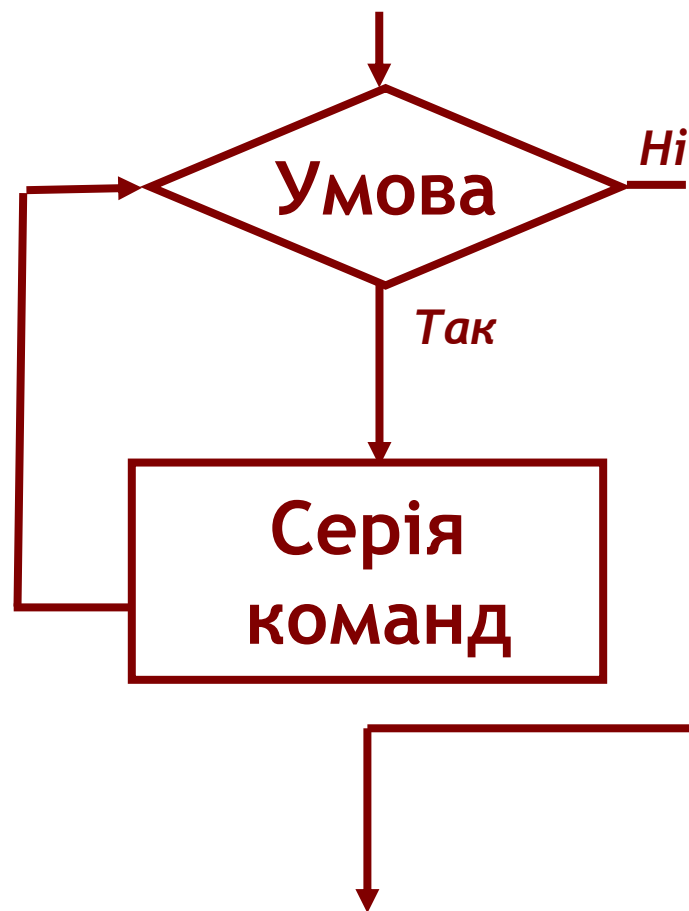
Цикл - повторення певної групи процесів (серії) за умовою.

Тіло циклу-"поки" може не виконатися жодного разу, у тому випадку, коли умова відразу ж є хибною.

БАЗОВІ СТРУКТУРИ АЛГОРИТМІВ

- Цикл з передумовою

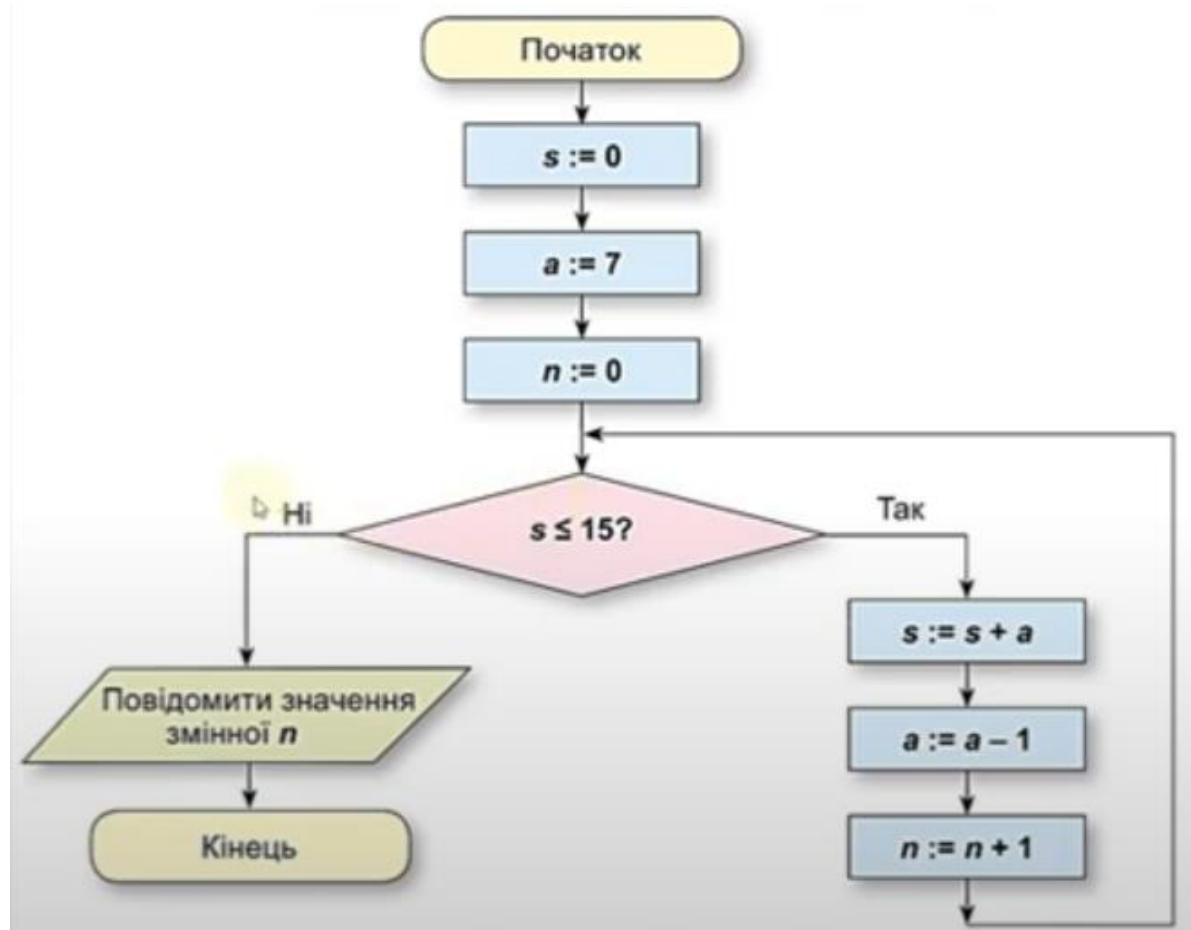
ПРИКЛАД

- Тур. група за першу годину пройшла 7 км, за кожну наступну - на 1 км менше, ніж попередню годину.
- Побудуйте алгоритм, що визначить, за скільки годин туристи пройдуть 15 км?

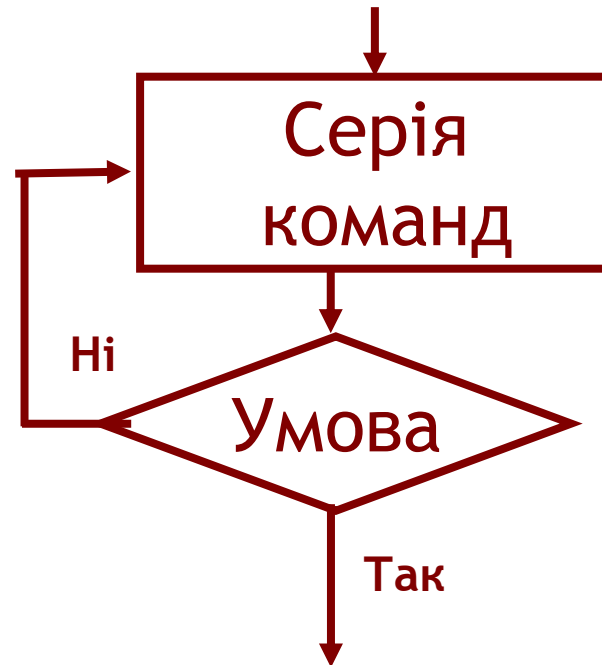
ВІДПОВІДЬ - СХЕМА АЛГОРИТМУ ПРО ТУРИСТІВ

n - кількість
годин
 a - скільки
пройшли за
поточну годину
 S - скільки
пройдено
усього на зараз

БАЗОВІ СТРУКТУРИ АЛГОРИТМІВ

- Цикл з післяумовою

ПРИКЛАД ЦИКЛА З ПІСЛЯУМОВОЮ

- ◎ **Генерація випадкового пароля:**
 - Алгоритм може використовувати цикл для створення випадкового пароля заданої довжини.
 - післяумова для перевірки стійкості пароля, наприклад, чи містить він символи нижнього та верхнього регістру, цифри та спеціальні символи.

ВИСНОВКИ

- ◉ Алгоритми та схеми алгоритмів є важливими інструментами в інформатиці та інших галузях.
- ◉ Алгоритми допомагають систематизувати та вирішувати різноманітні завдання, надають послідовність кроків, необхідних для досягнення певної мети.
- ◉ Застосування алгоритмів дозволяє автоматизувати повторювані процеси та знижує ризик помилок при виконанні завдань.
- ◉ Ефективні алгоритми дозволяють виконувати завдання швидше та ефективніше
- ◉ Розробка алгоритмів допомагає розробникам ПЗ розуміти, як потрібно реалізувати певні функції та функціонал.
- ◉ Вивчення алгоритмів допомагає людям розвивати логічне мислення, аналітичні навички та вміння розв'язувати складні завдання.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

